

A „KELET” előfizetési díja:

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	18 frt.
Félévre	9 „
Negyedévre	4 „
Egy órá helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Műtér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az ÉRTÉKES CÍKKEK DÍJÁTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, havá az előfizetések és hirdetések küldendők.

Budapest, 1878. jan. 6.

Ezredéves állami fennállásunk óta sokszor borult fellegnek neheztelt e szegény házra; sokszor kellett várunk, pénzünket áldozatul hozni, hogy létjogunkra magunkat érdemessé tehessek s hogy nem ok nélkül áldoztunk: elég bizonyíték, hogy most is államot képeztünk. Azonban a megpróbáltatások ideje még nem járt le. Sőt ha valaha, úgy most az ideje életképességünket bebizonyítani. Kívül ádáz háború dühög, mely tagadja a jognak létezését s a zsarnok a szabadság zászlója alatt készül megsemmisíteni a szabadság első főfelteletét, a népjogot, s polyp karját reánk is kiterjeszteni készül, hogy minket is szabaddokká tegyen. Belől a monarchia két állama közt, évek óta tartó közjogi és financiai viszály mintegy hivatra látszik lenni arra, hogy ellenségeink szemében annál hatalmasabbnak tűnjön fel s érdekeink védelmének — egyszerű hivatkozással hatalmas erőnkre (!) — ellenségeink azonnal meghajoljanak.

Ha valaha kormányának nehéz helyzete volt, úgy kétségkívül a mostani magyar kormányának, s ha valaha ellenzéknek méltányosnak kellett lennie, az adott viszonyok nehezsége miatt valamely kormány iránt, úgy a mi ellenzékünknek kellene, hogy az legyen. S lássuk, hogy ez így van-e? Azt hiszem, egy pillanatil sem habozhatunk a választ kimondani, hogy nincs úgy. Nálunk nincs a kormány ellenzéke — tisztelt a kivételeknek — hanem, ellensége.

Ellensége, mely rendszerrel fűzött féktelenséggel, feligatott aszenvédelelyel, semmi tisztességet nem ismerő moralis igyekszik napoként a kormányt, mint a nemzet érdekét, érzelmeit fel nem fogó szavazal ellentétbe helyezkedő reactionariust feltüntetni. S mit sem törődik az adott viszonyokkal, a kivételével, magát egyedül tartja az igazi közvélemény hivatott képviselőjének s elfeledi Deák mondását, hogy: „nem a leghasznosabb szó fejezi ki a valóságos közvéleményt” s muszka-vezetés, hazafiatlansággal vádolja azokat, kik nem hajlandók az ország fensőbb érdekeit szem előtt tartó valódi államférfiúi politika helyett az utcaiz, korcsmai politika dogmaként hirdetett elveit feltétlenül elfogadni. S ezek Magyarország eldorodójának első feltételét a kormány bukásában keresik, mint ha azonnal iparunk, kereskedésünk élénkül, virágzóvá s passiv kivitelnünk aktívá válnék.

Ezen belső viszálynak jó hatása nem lehet, kivált a mai izgatott időben. Elég rossz helyzetünk van amugy is, nem szükség, hogy azonkívül is minden borkorban a szabadságra leselkedő rendört, minden gratulációban nemzeti létünket fenyegető reactiót sejtünk. S hogy lehet azon kormányának erőt merítenie alólól a felülől jövő küloben is terhes fel-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Karczolat a jégről.

— Hová, hává bátyám uram? kérdém egyik régi ismerősimől tegnapelőtt déliben, a midőn a csipőz hideg elől fűle tövéig jó ástrakánba burkolva, kis menyecske feleségét pedig karjához szorítva, a sétátér felé igyekezett.

— Megyünk korcsolyázni! hallszék a zuzmarás hajszal alól, a mit aztán jobb felőlől a muff mögé rejtett picziny ajkáról egy pajkosan örvendő mosoly egy kis fejbőlintással erősített meg.

— On is bátyám uram? kérdém kételkedve.

— A világrét sel sietett engem a menyecske megnyugtalt, s csak a partról, vagy a pavillonból nézi.

— Há megengedi csatlakozom önöz, szőlék, és hármán igyekeztünk a sétátéri fagypontra felé.

A sétátér, a melynek látbátarát a nagy lombos fáival, sűrű bokraival és virányival korlátozza, most egy fehér síkság képét tünteti fel előttünk, a melyen csak a kinyuló, disztelen fák adnak a szemnek megnyugvást.

A fehér hóleplen egy gondozott ut vonul végig, a melynek végén terült el a mi célpon-

adatának megoldására, ennyi systematikusan üzött gyanúsítások mellett, avagy milyenek lehetünk mi magunk, midőn a nemzet többb-ségét képviselő kormány fejét az ország leghitványabb emberének merik kikiáltani? S a mai idő nem alkalmas erre. Kormány és nép, nép és kormány együtt kell hogy támogassa egymást, hogy befelő szótforgasolás helyett erőnköt egyesíthessük s kifelő szavunknak súlyt, ha egykor jönni fog, minek jönni kell, annakj beválthatását is biztosíthassuk. Ajánljuk figyelmükbe ezen tulajdonnak egy jeles hazánkfiának a napokban mondott mély jelentőségű szavait: „Gondolják meg, hogy a mai mostoha helyzetnél lehet egy még jóval mostohább, ha egy tulmerész, erőnkhez s a viszonyokhoz nem mért eszélytelen politika által kockázra vetjük a magyar nemzetnek a 67-iki törvények által biztosított hegemoniáját. Ez kezdete lenne a hosszú de biztos halálnak.”

— A képviselőház január hó 10-én csütörtökön d. e. 11 órakor ülést tart.

— A pénzügyi bizottság dec. 6-iki ülésében folytatta és befejezte a Lloyd-szerződés tárgyalását s a subventio-emelés megtagadásából önkényt következő további módosításokat tett a szövegben. A tárgyalás befejezése után Tisza Kálmán kormányelnök kijelentette, hogy a kormány az eredeti javaslatához ragaszkodik s azt továbbra is fenntartja. Hegedűs Sándor a 2. §. eredeti szövegének visszaállítása értelmében, Lukács Béla pedig az egész szerződés elvetése iránt, külön véleményét jelentettek be.

A HÁBORÚ.

Anglia mind erősebben és hangosabban kezd — beszélni. Vajjon a sok beszédet követni fogják-e a tettek is: az más kérdés, melyre egész határozottsággal sem igennel, sem nemmel válaszolni ez idő szerint nem lehet.

A Beaconsfield-kormány intimusa: a „Standard” ugyancsak agyarkodik. Ha Oroszország azt fogja felelni, hogy Angliát nem illet az orosz-török békekötés; hát akkor így meg amugy lesz. Majd megítéljük, hány szákkal telik abból az angol „erélyes” és „határozott” actióból. Mi természetesen csak nagyon óhajtánók, hogy aztán igazán actió legyen, mire most Anglia készülni látszik — és ne hiábaváló gyürkűzés, meg gyorsan ellobbanó szalmaláng.

Török készülődések.

A török kormány tesz ugyan lépéseket a fegyverszünet megkötése érdekében, de másfelől nem felelkezik meg azon eshetőségről sem, melynél fogva szükségessé válnék a háború folytatása a végsőig. Az imánok a napokban egy iradót olvastak fel a mecsetekben, mely minden 20-40 éves mohamedánt fegyverre szólít. Drinápoly-

kis feleség kibontakozott férje asztrakános karjából, és miután az picziny lábait egy kis halifaxal felfegyverezte, eltűnt:

— „Meg ne fázz atyus!” hangzék távolról.

Az atyus pedig, ez a jó férj, hálás mosollyal fogadta kis feleségének valóban időszzerű kívánságát és szemeit oculárisával felfegyverezve kísérte syréne-ként lebent feleségét. Egy kis idő múlva pedig felém fordult:

— Tudja mit öcsém uram, menjünk a pavillonba, ott jó meleg van!

— A pavillon, egy csinos kis épület, háromfelől üveg oldallal, vigan füstölő kis kéménnyel a tő közepén levő szigettől emelkedik ki, teljesen nyílt kilátással a „jég-piaczra.”

Valóságos téli virágház az, a gyengébb disznóvények, — a mamák és garde-d'amusok számára építve, azonban meg van engedve, hogy holmi „Tövis” és „Csutkó”, mint én és öreg ismerősim is bemenjen, ha „nem pipázik!”

Ide mentünk mi, természetesen miután „Czecz bácsinak”, Freyda istenasszony buzgó hivatalnokának, a sétátéri tő admiralitásának a bementi díjat 30 krt megfizettük.

Pompás meleg fogadott minket. Az üveg-oldal alatt elnyúló üléseket egy néhány „disznóvény” foglalta el, mosolyogva tekintve künn a hidegben is viritó „bimbóikra”. Egy hosszú asztalon az oldalfal mellett pedig palackok mosolyogtak felénk „édesdeden és keserűen”, „erősen és gyengén”, — kinek-kinek a gyomra szerint.

En és Csutkó barátom, nevezzük így, egy

ban pedig egy második Plevnát készít a török kormány az orosz hadsereg számára. Drinápolyt 25 redont fogja övezni, melyek közül 19 már készen van.

Szerbin ellen is egy hatalmas tervet dolgozott ki a porta, s ez abból áll, hogy 100,000 arnautát, vagy albánt fog Szerbiára zuditni. — Csak már zuditná egyszer.

Mint a „Pol. Corr.” konstantinápolyi levelezője írja, Mussurus pasa, londoni török követ Anglia magatartásáról igen kedvező híreket közölt a portával, melyek a török kormánynak azt a reményt nyújtják, hogy Anglia előbb-utóbb tényleges konfliktusba keveredik Oroszországgal s ezen remény arra bírja a török kormányt, hogy csak tovább folytassa az ellenállást érelyesen S az angol parlamentnek czélba vett felosztatása csakugyan engedi feltenni azt, hogy az angol kormány komoly dolgokat forgat a fejében.

A török parlament többségének szándékairól igen érdekes dolgokat jelentenek Konstantinápolyból. Hírlik ugyan is, hogy a többség a parlamentet permanensnek szándékszik kinyilatkoztatni, míg a szultán köréből el nem távolítottanak oly egységek (Mahmud Damát), a „kik az ellenséggel czimborálnak.” Beszélük azt is, hogy a többség követelni fogja Midhát pasa visszahívását.

Az oroszok foglalása.

Bogot, jan. 3. (Hivatalos.) Gurko tábornok távirja Teskenből e hó 2-ika reggeli 11 óráról, hogy az oroszok folytatják a törökök által elhagyott hadállások megszállását s az orosz csapatok egy része az ellenséget üldözni kezdé. Bugarovnál heves összecsapás volt, hol Velyaminov tábornok hadosztálya áll 5 gyalog zászlóalj, egy dandár, 6 ágyú és egy kaukázusi kozák dandár. E hadosztály Sophia irányában felállítván 12 tábor által, melyek Sophiából jöttek, lovassággal és 8 ágyúval megtámadtatott s három oldalról bekerítettet. A törökök rohamosan támadtak. A 21. hadosztály 1 dandára 50 lépésre ereszté magához a törököket, akkor sortűzet adott és szuronyal kezdé támadni. Heves dulakodás után, melyben derék harcossaink egy zászlót elvettek, a törökök visszavetetének; több mint 1000 halottat hagytak hátra s az oroszoktól üzelve megfutamtak. Az oroszok vesztesége gyaníthatólag 200 halott és sebesült.

Ez ütközet fényes volt és különös figyelmet érdemel, mert Velyaminov tábornok bár válságos helyzetben volt, a törökökkel megverte a nélkül, hogy erősítést kért volna, mi által a többi csapatoknak is lehetővé tétetett teendőjüket háborítatlannal végrehajtani.

Az Arab-Konak és Taskiszen mellett nyert diadaljévények meg ismeretlenek. Sándornikban a törököktől ott hagytott 10 Krupp-féle acélágyút vettünk el. Gurko tábornok jan. 2-án szándékszik Sophia ellen nyomulni, e felől azonban még eddig mit sem tudni.

Dandevilles hadosztályáról, melynek Sándor-

„Orleander” mellé húzódunk, és sütköztünk a jégpiacszól felénk, illetőleg a „Orleander mama” felé az élvezettől, ragyogó szemekből lövett tüzes sugarakon.

Ezalatt a jégpiac mindinkább élénkült és a tulsó patról felharsant katonazene mint villanszikra járta be az idegeket. A lég ima tükrén oly karozolat vette kezdetét, amelyet én „Tövis” létemre, még papíron sem vagyok képes „lekarcolni.” Kettesével, hármával és „ki-ki párpáljával” igyekezett forró óhajjal bélelt készorítás mellett ügyes „bogen”-ben kifejezni korcsolyájának acél-érzelmeit. Jobbról egy fiatal dandy, a hideg daczára, könnyű salon öltözkében metszi be nevé kezdő betűit a jégben, és azt hiszi, hogy minden szem a betűkre van irányozva. Ezalatt balról egy bundás férfi sasiroz hátrafelé, és ügyetlen mozdulatai által minden-kibe ütközik, azt hiszi mindenki „öt nézi. A központtól kissé távolabb helyen egy kis menyecske élcsuszik, és „Jézus!” elesik. Pillanat alatt ott terem egy karosu hadnagyocská, gyöngöden fel-emeli. Azt hiszi mindenki látja! Pedig csak Csutkó barátom látja!

De vannak ám olyanok is, a kiket mindenki lát!

Eddig azt hitték a nőről, hogy akkor leg-szebb, mikor kissé lelkesülten tánczol, de akkor még nem tudták, mire jó a simára fagyott víztükr, különben ezelőtt is azt hitték volna, a mit ma mindenki tud, hogy a nő akkor leg-szebb, mikor kisé ügyesen korcsolyázik. Ha mégis volna, a ki ezt nem tudná, jöjjön a sétátéri tőra, győződjék meg szemével, mennyi költői szépséget nyer az amugy is lebilincselő nő alak, mi-

nikot Babagorán át meg kellett volna kerülnie, a következő hír érkezett. Decz. 28 és 29-ike közti éjjel a hadosztálynak erős harezot kellett vinnia borzasztó hóviharral. 15 fok hideg mellett a Babagorán 5600 láb magasságban 4 ágyut a hóteljesen elborított, úgy hogy a bolgárok csak harmad napra bírták azt kálsni Zaregradszky orvos felügyelete alatt, ki a törököktől állt soraink közé. 10 tiszt és 810 katona megbetegedett a hideg miatt. 53 katona egészen megfagyott. E borzasztó helyzetet föl sem véve Dandeville hadosztálya hőiesen tartja magát.

A trónörökös hadosztályánál jan. 2-án esetepaté volt önkénytesek és törökök közt, kik Gagovában lest állítottak föl. A törökök visszazsorítottak, hátra hagytak tíz halottat; orosz részről 2 tiszt megsebesült.

Január 1-én az irkuczi ezred két százada megtámadta Csataldere vagy Tocsopolnak falut, melyet azonban cserkeszek és basibozukok oly erősen megszállva tartottak, hogy az ellenség csak további öt század odaérkezése után volt elűzhető. A falu leégettett, mivel állandó gyűlő helyül szolgált a basibozukoknak. A törökök 52 halottat hagytak a harcztéren; az oroszok vesztettek 2 halottat és 8 sebesültet.

Deczember 29-én a gyurgyevói útegek löttek a délkeletről Ruscsukba vonuló 2000 főből és 4 ágyúból álló hadcsapatra; egy bomba az ágyuslovak felé esett le, mire az egész csapatosztály azonnal elrejtőzött a töltés mögé, a lövés ismétlődését várván. Útegeink erre a tüzelést újból megkezdék, mely alkalommal egy lövés véletlenül a veres félholdas zászlóval ellátott házat érte. Miután azonban e házból 300 fegyveres katona ugrott ki, kitűnt, hogy a törökök a veres félholdas zászlót a kaszárnyára tűzték ki, a miért útegeink decz. 30-án ismét a nevezett házra céloztak, valamint a Quarantine-épültre. A törökök 2 útegből felelték e tüzre és a Szueb-Tábia erődből.

Táviratok.

London, január 5. Gorcsakoff azt válaszolta Loftusnak Anglia mediatiójára vonatkozólag, hogy Oroszország nem enged meg semmi mediatiót, jöjjön az bárkitől és bármily alakban. Az orosz tábornokok régóta ismerik a fegyverszünet feltételeit, hozzájuk kellett volna fordulni a törököknek. Angliával nem közölhetők e feltételek. Törökország közvetlenül Oroszországot fogja megkeresni a fegyverszünet végett, ha Anglia az utolsó órában activ segélyt nem ígér.

Konstantinápoly, január 5. Edhem pasa nagyvezir beadta lemondását, mely azonban még nem fogadtatott el. Mahmud Damad is beadta lemondását. Ö követelte, hogy személyesen válaszolhasszon a kamarában az ellene intézett támadásokra.

Pétervárr, január 6. Miklós nagyhercege jelenti a csárnak, hogy az orosz csapatok Wratdevna melletti jelentéktelen küzdelem után 3-kán

dőn olvadákony hajlásokban röpül a jégben; kedve volna az embernek egy lepkefogót tartani elébe, a mint ezt egy barátom találmány kifejezése. A szép nő adja a mintát az angyalok képeinek is (hajszos angyalt még nem láttam festve), nős! a korcsolyázás emberileg megvalósítható része a röpülés eszményének. Bizony a szépen korcsolyázó nőnek csak szárnyai hiányoznak, hogy azaz legyen, a mi legszebbet csak képzeletben terem magának az ember.

Ugy tudom ezen eszmény szerint beteges angyalok nem léteznek s e tekintetben is megközelíti a korcsolyázó nő az ideált. A ki korcsolyázik, beteges nem lehet s ha az volna, a mi csak megtanul, megszabadul a rögs föld köznapi szenvedéseitől. Példa erre az én nyugtalan uram bátyámnak előbb gyöngéd testalkatu, most már pezsgő léttől sugárzó piros kis menyecskeje. E kedves sport, mely pezsgősbe hozza a vért, rugókony, erős izmakat nevel és szikrázó eleven kedélyt szül, valóban egy maga is újra teremthető egész nő nemzedékünk.

Hogy ne felejtjük tehát, kiket lát meg mindenki a jégben, megmondjuk, hogy azon ügyes nők azok, kik sem feltűnésekből, sem időpazarlásból, hanem a test, lélek és kedély felrészítése czéljából szorgalmas látogatói a jégpályának.

Látjuk például Gámán Zsigmondnét, dr. Szőcsné, dr. Brandtné, dr. Orvay Kelemené, Klein Frigyésné, dr. Ajtáiné, Széki Miklósné, Hutfless Károlyné, dr. Groisz Gusztávné, Gegenbaueré, ifj. Bodor Pálné, urhölgyeket. A kitűnően korcsolyázó Bornemisza Anna baronesset, Csiki Teréz, Hösler Mari, Frits Lotti és Erzsi, Vélcs Kata, Vizi nő-

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteint és Volger hirdetés közv. irodája. (Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szerviztér 5. sz.)

Nyitléri czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

bevétték Sophiát. Az oroszok csak 34 halottat vesztettek.

Pétervár, jan. 6. Hivatalosan jelentik Bogotból jan. 5-ről: Az oroszok vesztesége a Balkánon való átkelésben csekélyebb volt, mint eleinte jelentetett. Decz. 31-én csak 200 ember volt körülbelül, ellenben a törökök vesztesége nagyobb volt, az egész komarci síkságot holttestek födtek. Tiskovaczban és Arabkonakban sok beteget és sebesültet találtak, ugyszintén az angol vörskereszt egyik kórházát, hat orvossal, kik közül négy török szolgálatban áll. A megsebesült török tisztok közül az egyik angol. A csapataiktól elszakadt menekülők nagy számban fogtak el, jan. 2-ig hatszázat szedtek össze. A trónörökös serege jan. 1-én kisebb előőrsi csapatokat állított ki Gagova, Szolenik és Koszlanca mellett. Koszlancaánál a kozákok hat törököt fogtak el, melyalkommal három sebesültet vesztettek. Jan. 2-án az Ohocskai ezred két százada expeditióra indult Novoszelo ellen, és elűzték a basibozukokat Szlaniczából és folygyuttatták ezt a falut. Folyton fagy, a Duna nagyon zajlik. A román part és Boatin sziget közt befagyott a Duna. Boatin mellett gőzösök és pontonok tartják fön a közlekedést.

A honvédelmi miniszteriumban tartott enquéte

a honvédség bíróipari szükségletének a magyar ipar által lenő szállítása tárgyában.

(Folyt. és vége.)

A pályázati hirdetményben azonban kimondandó lenne, hogy a miniszterium az utóbb említett szállítási módozatot lehetőleg előnyben részesítendi.

3. A miniszterium közvetlenül csupán a vállalkozóval esetleg consortiummal szerződik és érintkezik. Az óvadékok teljes összegében letenni, a szállítási módozatot lehetőleg előnyben részesíteni, az átadást a központban eszközölni ezen consortium lenne bivatva.

4. A consortium azonban kötelezettség a bór-neműket kiszabva végleges elkészítés végett a hazai iparkamarák közreműködése mellett ezek kerületeiben alakítandó s ezek felügyelete mellett munkálkodó szövetkezeteknek átadni.

5. A szövetkezetek a kereskedelmi törvény értelmében szerveztetvén az illetékes törvényszéknél bejegyzendők lennének, alapelveiket mindenestre az egyetemleges kötelezettség képezné. A szövetkezet megalakulhat, ha legalább 50 iparos tagja van.

6. A szövetkezetek országos honvéd felszerelési társulatát egyesülnek; ezen társulat az országos magyar iparegyesület befolyása mellett alakul és működik. A szövetkezetek a vállalkozó consortiummal a társulat útján érintkeznek, melyeknek végrehajtó közege a szövetkezet képviselőiből álland és azok meghatalmazottjaként működik.

7. A társulat feladata lenne a szövetkezeteket a consortium és a bíróságok irányában képviselni.

vérek, Korbuly nővérek, Teleki comtessek, Aubin kisasszonyok.

Szerettem volna azonban még látni többeket, azok közül, a kik ez időnyben a „jégpályán” nem fordultak meg. De azt mondja Csutkó barátom, hogy sokakat a küszöbnél őrt álló hymen rózsaszínűcezel tart vissza.

— Vajha nekem is virulna még az én rózsaszínűcezel! gondolhatá magában az én barátom. Legalább tekintete, a melylyel kis fiatal jobbfelet a korcsolyázók tömkelegében keresé, ezt árul el.

— Mégis csak czélszerűtlenül van ezen pavillon berendezve!

— Hogyan?

— Hát a tő hátulsó részét nem is láthatja az ember! Ezzel azután sietett kifáradt „halifaxierekkel”, (a lá chevalier) hogy a mamák hálás pillantásaiban részesüljenek, a miért nem hagyta az ők szeretettjeiket „hava” (a lá petrezselyem) árulni, meg aztán, hogy egy kis „erősítést” vegyenek magukhoz a „Fatinitza” quadrill lejtésére.

Bizony, bizony mondom ti nektek, tudja a muszka mit csinál, mikor wutkyt iszik! De ti is megbecsültétek a chareus et korcsolyázás közben!

De a trombita harsan, itt a jel, a quadrille kezdődik!

Halifaxra magyar!!

Tövis.

viselni, a kiadandó anyag kiküldését s a kész munka átvételét közvetíteni, továbbá öröködni a felett, hogy a munka igazságos, évenként előre meghatározandó arányban és árban osztassék ki, kellő időben végeztesse el és a consortium részéről rendszeresen vétesse át.

8. A társulat a szövetségeket nevében a vállalkozó consortium részére közös óvadékokat tenné. Ezen óvadék a szövetségekre arányosan vetetné ki, s összege a szövetségek részére kiadandó anyag értékének 10%-át tenné.

9. A consortiumnak a felmerülő károk és mulasztások mérvéhez képest joga lenne az egész óvadékhoz, még akkor is, ha a kárt csak egy szövetséget hanyagossága idézte volna is elő. Az ily szövetséget az óvadékok rögtön pótolni köteles, a consortiumnak a további kár iránt fennmaradván természetesen a teljes kártérítés joga.

10. A társulat a consortiumtól, ennek kívánatára a szükséges főanyagokon kívül a szövetségek részére és költségére átvonná a munka egyenlőségének biztosításához szükséges egyéb segédanyagokat és eszközöket is. A kis ipar által végzendő munka teljesítésére vonatkozólag világos, de tüzetes utasítás adatnék ki. Ezen főbb vonásokkal kívánja a szakértekeket az általa ajánlott, szállítási módozatot választani, mert a tanácsközsökre kiszabott rövid idő alatt lehetetlen volt a részleteket is szabatosítani, habár azok a tárgyalások folyamán tüzetesen meg lőnek vitatva. A szakértekeket a részben azon véleményben van, hogy a mennyiben ezen elvek a miniszterium helyeslésével találkozandnak, könnyű lesz azok alapján rendes, részletes szabályzatot szerkeszteni. Ezen szabályzat azután az értekezleten képviselt szakértőeknek észrevételeit megtehetése végett kiadandó lenne. Ha a szabályzat így teljesen elkészül, annak a vállalkozók általi elfogadása a hirdményben felsorolandó feltételek közé lenne iktatandó.

A szakértekeztől ennél fogva tiszteletteljesen felkéri a honvédelmi miniszter ur őnmságát, hogy a szakértekeket ezen megállapodásait elfogadni s annak jelen határozatát a budapesti tagokból alakulandó szabályszerkesztő bizottságnak további eljárás végett kiadni méltóztassék. Budapest, 1877. decz. 12. Dr. Gaal Jenő s. k. értekezleti előadók.

Cserhalmi főhadibiztos erre kijelenti, hogy a javasolt módozatok netalán elfogadása esetén, ezek a honvédelmi miniszteriumot, önként érthetőleg, csak a rendes szükséglet tekintetében kötelezhetik, s kifejező azon várakozását, miszerint az enquette segédkezt fog nyújtani a szervezési szabályzat részletes kidolgozására s a szállítási feltételek, illetőleg pályázati hirdetési mintázatok átdolgozására.

Meggyezés történt abban, hogy azenquette jegyzőkönyve a honvédelmi miniszterium elő fog terjesztetni a javasolt módozatok elvben leendő jóváhagyása végett. A Cserhalmi főhadibiztos által kiállításba helyezett jóváhagyás az enquettenek Budapestnek tagjaival (Ráth, Steinaecker, Mudrony, Dulcz és Lőrincz) közöltetni fog, hogy aztán ők az említett részletekbe menő munkálalat elkészítsék, mely a miniszterium elő lesz terjesztendő, mihelyt a munkát a kereskedelmi és iparkamarákkal sürgős véleménynyadás végett közölve s az adott vélemények beküldése lettek.

A jegyzőkönyv hiteltelenségére, melynek szerkesztésével Steinaecker kamarai tag bízott meg, az említett Budapesten lakó enquette tagok küldettek ki.

Ráth Károly enquette-tag kívánságára a tanácskozási eredmény szövegezésével megbízott albizottság Cserhalmi főhadibiztos és Vendrey ezredes készséges helybenhagyásával, felhatalmaztatott, hogy a szállítandó cikkek mintáit a honvédség raktáraiban megtekinthesse és megvizsgálhassa.

BULGÁRIA.

Irta:

SZATHMÁRY GYÖRGY.

(Folytatás.)

A szultán teljesen kibékült Pászvánnaal, ki aztán 1807. februárban halt meg. Vidinben több építmény, utca, erődítés tartották fenn emlékét. Vidin 32 meceszei közül a Pászvánoglu-dzsamija könyvtáráról és iskolájáról nevezetes. A Pászván-szeráj (palota) most börtönek használtatik. Számos, igen gazdagon ékített kút is az ő műre.

Hogy e belső harozokban és küzdelmekben sokat szenvedett Bulgária népe, fölőlesges mondaní.

A XVIII. század második felében ólénkmozgalom támadt Hellasban. Két szerzetes, kik nyugaton képeztettek ki, Pathmosz szigetén egy iskolát alapítottak nyugati berendezéssel. A példa hatott. Rövid idő alatt a gazdagabb görögök mindenfelől ily iskolát alapítottak a nemzeti nyelv és műveltség terjesztésére. A mozgalom kiterjedt a bolgárookra is. Bolgár kereskedők költségén rövid idő alatt nagy számú iskola támadt bolgár földön, de ez mind görög iskola volt, mert a bolgár kereskedő nem is képzelte lehetőségét más iskolának. Így vertek gyökeret a görög tanítványok oly helységeken, hol különben egyáltalán görög sem lakott. Ilyen iskolák voltak már a 20-as években nemcsak Macedoniában, hanem a Balkánban s a Duna mellett is, például Szisztovában, Tirnová-

Ezután Ráth enquette-tag köszönetet szavaz az összes meghívott tagok nevében a honvédelmi miniszternek, a miért az enquette egybe-hívását kezdeményezé, és az elnöknek előzetes-ségeért s a hazai iparosok kívánságainak készséges figyelembe-vételért; és kifejezést ad azon reményének, hogy az elvben megállapított szállítási módozat, habár a honvédség közgeinek kezdetben több munkát adna is, mégis életrevalónak fog bizonyulni s hadfelszerelési ügyünk reformjának első lépését fogja képezni.

Cserhalmi főhadibiztos kijelenti, hogy az enquette vezetését örömmel elvállalta, mert az iparos osztály kívánságainak figyelembe vétele, a mennyiben az a hadügyi viszonyokkal és pénzügyi tekintetekkel összeegyeztethető, a miniszteriumnak s neki magának is régi óhajta. A meghívott enquette-tagoknak megjelenésükért mondott köszönettel elnök ezután az ülést bezárja.

BUKURESTI SZEMLE.

A francia-román alaposágnak egy gyönyörű példányát olvastam Poudjé Jenő keleti utazásából, melyet egyik itteni lap tárczája már több idő óta közöl. „Lehetetlen volt -- így ír a tudós utazó -- a fejedelemsegekben lakó parasztnak sorsát nem jobbitni, főleg azon engedmények után, melyeket tul a Kárpátokon Erdélyben lakó románoknak az osztrák kormány ígért és adott jutalomképen a fölkelte magyarok elleni segedelemért 1849 ben.“ Hogy az erdélyi jobbágynak, tehát nem csupán a román jobbágynak a törvényeszerű közgeek általi fölszabadítása siettettes a moldvaoláhországi jobbágynak (hierani, clacasi) felszabadítását: ez tény, de hogy az erdélyi oláh jobbágynak az osztrák kormány szabadította volna fel, ez olyan buta állítás, mint az, hogy a magyar szabadságharcz elleni hü szolgálatokért jutalmul kapták volna az erdélyi oláh jobbágynak a szabad földet. Azt a hü szolgálatot Urbán alatt a volt román határőrök tették, kiket nem az osztrák kormány, hanem a magyar kormány ajándékozott meg szép havasokkal, regálékkel és kincstári épületekkel, de a kik e jutalomért most Plévná elcsésséért világítanak és toasztoznak a romániai vörös kormányért. Nem árt tudokra adnunk a Dimbovica melletti román fordítóknak, hogy látnjuk és mosolygjuk butaságaikat, melyekkel a közvéleményt félrevezetni, a történelmet maghamisítani járakodnak s ezzel ereszszük utra őket. Még csak azt ne feledjük, hogy Moldva-Oláhországban előbb szét kellett veretni katonasággal 1864-ben a törvényhozó testületeket s csak azután adhatott a kormány a parasztoznak föld birtokot, melyet minden pórak öznesséből kellett 15 évi részletekben megfizetni s hogy ezen új földbirtokosok ma rosszabbul állnak „mint akkor álltak, midőn klakások voltak. Nem szorjuk ezen állításunkat ujjaikból. „Gyilkosságok, fosztogatások, tolvajlások, büntények, ime ezeket hozták mindeonnap a napilapok összekötve a kormány által végbevitt üldözésekkel azok ellen, a kik nincsenek velük egy párton. Csak épen vér nem foly még az utcákon, másképen a hasonlat teljes. A radikál-párt bosszúálló s mint ilyen nem kiméli az eszközöket azok ellen, kik nem akarnak a radikál lobogók alá esküdni. „Itt felsorolja a fejér párt fő közlönye a radikál miniszteriumnak minden bűnét s azzal végzi, hogy Romániában már a Marius és Sulla szép napjai élik. Erre is emondhatni, hogy a milyen a gazda, olyan a cselédje. Ki kényszeríti a románokat, hogy a vörösek jármát hordozzák? Tetszik a nagybatalmai komédiázás, a Rosetti adventures, ki régt: csak regisztrálják az üldözéseket, míg a pohár megtilik. Mióta Románia átment a Dunán jövevéura a török ellen, mindig azon nézetünknek adunk kifejezést, hogy e bün büntetlen nem marad. Kivülről fog-

ban, Kotelbea sat. A régi pópák helyébe léptek a dászkalók (dászakalos), kik résztint születtét görögök, résztint pedig elgörögösödött bolgárok voltak. Mikor Athénben megnyílt az egyetem, minden felől siettek oda a bolgár tanulók -- tökéletesíteni görög műveltségüket.

Századunk kezdetén érte el a görögösödés tetőpontját Bulgáriában. A kereskedelem és magánlevelezés a bolgárok közt majdnem kizárólag görög írással történt. Bolgáru csak a családok körében beszéltek, s hogy ide is elmenekülhetett a nemzeti nyelv, annak köszönhető, hogy a nők sohasem tanultak görögül. Egyik másik ellensülya volt a hellenizmusnak a bolgár pór, ki gunyosan és nőmi gyűlölettel nevezte el a városi lakost „grk“-nek (görögnek), iskolát a rája sohasem látogatván, nem is ragadt rá semmi a görögből, megtartotta tehát nemzeti nyelvét. A városokban lakó bolgárok nyíltan görögöknek vallották magokat és sörtesnek tekintették, ha valaki őket bolgároknak tartotta.

A görög szellem, irányzat és mozgalom oly hatalmas volt, hogy a Cyrill írásmód is feledésbe ment. Még ma is vannak öreg bolgárok Macedoniában, a Rhodópében s a Duna vidékén, kik a bolgár nyelvet görögül írják, melyekkel pedig nagyon nehezen lehet boldogulni a bolgár nyelvben, miután a görögben hiányzanak a cz, cs, s, zs, hangok. Másfelől, mint már fentebb is érintett, a fanariota papok fölötté demoralizálalag hatottak népe. A konstantinápolyi patriarchatusnak egyebek közt a pénzszedés volt a legfőbb elve. A patriarchai méltóság, mely 1573 ban még csak

e érkezni ez a büntetés, vagy belőlről támad? Mind a kettő csak időkérdés.

A míg Europa garantirozni fogja Románia függetlenését és neutralitását, addig még sok viz le fog folyni a Dunán. Való, hogy ujabban azzal vigasztalják magokat a román atyafiak, hogy nem lesz valami nagy baj, ha egyik vagy másik nagyhatalom nem is garantirozza Románia függetlenségét és semlegességét, ide elég lesz az is, ha egy két nagyhatalom pl. Germánia és Russia garantirozza egyelőre, mert a többi aztán lassan-lassan beletörődik a bevégzett tényekbe; mi azonban azt hisszük, hogy Románia semlegességét egyik szomszéd nagyhatalom, tehát sem Russia, sem Austro-Ungaria nem fogja egyhamar garantirozni. Román atyáknak azonban még ezzel sincsenek megelégedve. Emlegettem már, hogy a Bolgar-parton levő török várakat imár nem is kiheztetés, hanem potyákra akarják megkapni és lerombolni. Ez mind kérsé. [Kell még a Duna torkolata egészen, tehát Kilia, Szulina, Sz.-György torkolata, minden ezekhez tartozó területtel adassék át Romániának. Kilia és Izmail megyéknek visszaadásáról szó sincsen. Ha a pártitést Europa így fogja jutalmazni: akkor nincs ennél jutalmazóbb vállalat e széles világban. Sokat követelnek, hogy valamit megkaphassanak. Egy Honzenollern nem lehet alátvalója a szultánnak, tehát Románia független lesz, az az: nem fog évi adót fizetni egy hatalomnak, de annál több gazdája lehetend ennek után.

Az ellenségei által is becsült Ozmán pasát egy támlásszéken négy egyén vitte fel a hotel Brofta a színházszal szemben, mert látsébe miatt még nem volt képes fölmenni. Orosz és oláh tisztok fogadták a hotelben. Életkora 45 év, arcvonásai erőlyt és szilárdságot árulnak el. Csak törökül beszél. Orvosa egyuttal tolmácsa is. Három török van vele. Nem bizonyos, hogy meddig fog itt hagyatni hiszik, hogy mig ágyban fekvő lesz, addig nem szállítják Oroszországba.

A közönség tisztelettel viseltetik iránta s ebben az orosz czar mutatta a jó példát a román közönségnek. Különben a tüntetéseknek fejér és veres párt részéről nincs vége hossa.

A kataszteri munkálatok ügyében.

Tekintetes szerkesztő ur! Becses lapjának mult évi deczember 23-ik napján kiadott 294. számában, a kolozsmezei gyűlés lefolyásáról megjelent tudósításnak alólírottak érdeklő része, oly dolgokat tartalmaz, melyeknek meg nem czafolása igazolná az engemet mélyen sebző vádakat.

Ismerve, és elvárva az „audiatu et altera pars“ elvének, tekintetes szerkesztő ur által, méltányolt alkalmazását; tisztelettel helyet kérek hecses lapjában alábbi igazolásomnak, melylyel eddig is résztint gyengékedtem, de legfőleg a miatt késtem, hogy vártam, helybeli lapjárásának erre vonatkozó tudósítását is, hogy aztán egy füst alatt tehessem meg igazoló észrevételemet, de miután ottan nem tetétt említés, a helyreigazítás elővételének megóvásául már most kopogtatok lapja ajtaján.

A jelzett napon megjelent tudósítás, azt tartalmazza, hogy alólírott kataszteri járás becsülő bizos által olyan munkát lett a járási bizottságnak bemutatta, mely a tényleges viszonyoknak semmiben sem felelt meg, sem az egyalyi viszonyok, sem a földbirtok jövedelmezőségének megállapításánál, mert például Meregyő (havasi község) egy egyalyi viszony alatt állónak mondatott M. Méhes (mezőszéki) községgel; s a föld jövedelme holkandént 60 forintban mutattattott ki, s több ily tételek fordulnak elő, melyek elfogadhatók nem voltak, stb. „a dolog ilyetén állapotában kérdés intéztetett“ alólírt „becsülő biztoshoz, hogy ha egyes tételeknél azok helytelen-

6000 arany jövedelmet hajtott, időök folytán fölszigázta e jövedelmet 25-szörszörsre. Ehhez átlag mindengörög orthodox püspök 4000 aranyynal járult, ki viszont két-három annyit zsarolt a népen és alapságdon, hogy jusszon a patriarchának, meg hogy maradjon a püspökök is. E roppant jövedelmek nem egyházi birtokokból folytak, hanem kizárólag a népnek kellett azokat kiizzadni.

A Bulgáriában meghonosodott fanariota pap-ság erőlkösi tekintetben is igen fesselt és botrányos életet élt. A női erény sehol sem volt biztonságban a papok ellen. 1860-ban a piroti görög orvos azzal vádolta az orthodox püspököket, hogy 14 éves iskolás leányokat becselenitett meg; az ochridai püspök 1864-ben erőszakkal tartotta vissza a leányokat titkos helyeken „gyónásra“, kik sirva távoztak ily helyekről; a XVIII. században Sofronios priszeni metropolita házról házra kereste a leányokat, kik egy elbujtak előle, akár a török pasák elől.

Teljesítették e papok a mondottakon kívül politikai misszióját is. Egyfelől arra törekedtek, hogy a népet tudatlanságban tartassák, másfelől arra, hogy hellenisálják. Ez utóbbi czélra a görög lithurgia, görög iskolák és a görög társalgás behozatala, valamint görög könyvek ajándékozása és terjesztése által működtek közre. E század elejéig itt-ott bolgárok is püspökké, de a görög forradalom s a görög királyság megállapítása óta egy bolgár sem jutott magasabb egyházi méltósággokra.

(Folyt. köv.)

ségéről meggyőződtem, hajlandó lennék-e a bizottság ajánlatához járulni. . . határozottan kijelenttem, hogy en előterjesztésemről semmi esetre sem fogok ellállni.

Szöröl szóra idéztem, nehogy ferdítéssel gyanúsíttassam e reám nézve súlyos vádak megemlésténél.

A dolog világosabb megértésére, megemlegettem, hogy az általam, mint kataszteri járási becsülőbiztos által, a járási bizottság elé terjesztett járás-leírási javaslatról van szó, mely áll 13 gazdasági viszonyra vonatkozó kérdésre adott feleletből, melynek a járási bizottság által való elfogadása, vagy módosítása után válik járás-leírásá az.

Hogy e javaslat mennyire rossz és el nem fogadható vala, hivatkozom azon körülményre, hogy a 13 feleletből 9 éppen úgy lett elfogadva a tisztelt bizottság által ujból dolgozott, s határozatilag kimondott új járás-leírásban, a hogy én előterjesztettem, s csupán 4-ben van valami, de minden esetre zajra nem érdemes különbség, ezek közül ugyan is egy, a mi a termények árára vonatkozik, meg sem is változtathatik, mert azt én, sem gazdai tapasztalatok, sem netáni makacs állításaim, hanem a törvény világos rendelkezéseim, a nékem politikai hatóságilag hivatalos használatra kiszolgáltattott hiteles adatok alapján állítottam össze, a melynek nagysága, vagy méltánytalanságáról, felelősség, a kataszteri bizost nem érheti.

Egy pont pedig a termény átlagokra vonatkozik, mely voltaképpen csak másképpen van szövegezve, de lényegileg nem különbözik.

Az utolsó felelet már nem egyéb, mint a megelőző 12 feleletre fektetett javaslat, hogy a járás felosztassék-e ugynevezett osztály-vidékekre, vagy nem. Erre én 3 osztályozási vidéket javasoltam, a tisztelt bizottság munkálata 4-et kíván felállítani. Ezen egyetlen kérdésben van lényeges különbség az én javaslatom s a bizottság nézete között; de ezen kérdésben a törvény oly hatalmat adott a járásbizottságnak, hogy e felelt végérvényesen határozhat, s így ha a tisztelt bizottság mást határoz, mint az általam előterjesztett javaslat, meghajolni vagyok kénytelen az-előtt; végre a nem említett egy felelet, bizonyos részben, alapjául szolgálandott az előbb említett javaslatnak, a mennyiben, igen természetesen eltérően kellett szerkeszteni az enyéntől, különben főbb vonásaiban ugyanaz.

Világosan kitűnik ebből a tudósításban tündöklő tulzsinelés.

Mi már az egyes vádakat illeti:

1) A climaticus viszonyokat neveltségessé tevő példák illusztrálják a tudósítás tévedését, ha kijelentem, hogy egyik község sem fekszik becsülőjárásomban és azokról említés nem fordul elő munkálatomban, u. m. Meregyő a bánffihunyadi és M.-Méhes a maros-ludasi becsülőjárásokban vannak.

2) Szintén nem fordul elő az általam előterjesztett járás-leírásban sehol az, hogy a földjövedelem, holkandént 60 forintokban van kimutattva, ezen állítást tagadom.

3) Kereken tagadom végre a számba adott kijelentést, mert ilyen kérdés nem is volt intéve hozzám, hanem, igen is az, hogy már általánosságban hajlandó vagyok-e előre kijelenteni, hogy az általam benyújtott javaslat feltétlenül módosításába (tehát a részletekben megelőzése) beleegyezem.

Hogy ilyen kérdésre, egyebet nem felelhettem, belátja mindenki, hogy ha hajoltam volna a kérdésre, ez esetben, hatáskörömet tul lépve, hivatalos kötelességemet szegtem volna meg a mellet, hogy egyszersmind megamról „szegénységi bizonyítványt“ állítottam volna ki.

Lett volna úgy feltéve a kérdés, mint a tudósításban van, kétségen kívül, és készséggel hajoltam volna meg, mert ismerem egyfelől hivatalos, de másfelől hazafini kötelességemet és a részletezés alkalmával éppen úgy engedtem volna a kapacitatonak, mint a hogy felteszem az igen tisztelt bizottság tagjairól, a kölcsönös kapacitátas eshetőségének megengedését, mert csak absolut és nem alkotmányos kormányzat alatt történhetik meg a csalbatatlanságuk bár soha sem helyes vindicálása.

De éppen az által szakadt meg a járás-leírás részletes tárgyalása, hogy hozzáam nem az mit a tudósítás mond, hanem azon kérdés intéztetett, a melyet közlék, s már ezen kérdés felétlen feltévesse által eleje lett vágva a kölcsönös kapacitatio bekövetkeztetésének.

Hogy adataim voltak, bizonyítja az, hogy egy operatumot készíttattam, s abból nem azok változtattak meg, melyet adatokkal s azok alapján indokoltattak, hanem az, mely mint már említém, nézet tárgya csupán, hogy csak 3 vagy 4 legyen az osztályozási vidék.

Hogy pedig én, a tisztelt járási bizottsággal együtt kívántam eljárni a járás leírás megállapításánál, bizonyítja az, hogy midőn munkálatomat, a méltóságos gróf elnök urnak személyesen átadtam, egész tisztelettel megkértem, hogy mielőtt a bizottsági gyűlés megtartatna, méltó módon felmerülhet észrevételek elenyésztesse nek; nem nyertem meg.

Ezekből láthatni a tudósítás gyanúsítónak tetsző téves állítását.

Ugy hivatali állásom, mint életidőm méltán követeli, a rajtam ezen tudósításban foglaltak által érzékenyen és igazságtalanul ejtett sebek orvoslását, melyet a tisztelt olvasó közönségtől jogosan remélek, meg látván győződve, hogy ezen igazolásom közreadásával a valót felderítve, sikerült a tudósítás téves állításait csakély értékére lecsállítanom.

Kolozsvárt, 1878. jan. 4.

Sebestyén Ferenc,
kolozsvári járási becsülő biztos.

Egészségügy.

Kolozsvár népesedésének akadályai és javaslatok ezek elhárítására.

VIII.

Az orvosi szervezet hiányossága.

Ezen az uton és módon fejlődött aznán ki a gyakorlat oda, hogy az orvosok urak királyokat és elosztották maguk között a végzendőket épen úgy, a mint kinekinek körülményeivel valamelyik jobban összevágott: végzik a teendő egyikét főlválva, másikat nem főlválva; a főorvosnak is engednek némielyikből valamit, ilyen például az egészségi és más bizonyítványok, vizsgálatok és láttelek kiállítására földhözragadt szegények részére: de azért maguk is állítanak ki ilyen díjazott bizonyítványokat. Mig más vizsgálatok s t. effélék terén a főorvos nem csak korlátozva van azokba koronként bepillantani, hanem azokból teljesen ki van zárva, dacára, hogy a felelősség legnagyobb sulya őt terheli; mert ő -- legalább neki kellene lennie -- nemcsak elméletileg, hanem a gyakorlatban, tényleg felelős öre és végrehajtója a város minden közegészségügyi teendőinek. Az orvosok pedig -- a jelenlegi szervezet szerint -- csak segédkezői, mint a kik megosztják vele a munkát annyira, a mennyire annak elvégzésére egy embernek phisikai ereje nem elégleges, következésképpen az utóbbiak csupán önmagukért felelősek, míg a főorvos magáért és éretült egyaránt.

Senkinek sem fogeszébe jutni valamely előfordult rendtelenségért, első sorban valamelyik orvosot kérdőre vonni, bizonyos, az egész községet érdeklő mulasztásért vagy hanyag eljárásért; bár a végrehajtás valamelyik orvosra lett legyen bízva, ez utóbbit számadásra vonni első sorban, hanem igen is fogja kérdezni, például a közigazgatási bizottság, a főorvos, s adott esetekben ennek rendelkezik vagy tanácsol.

Ugyane fonák helyzet miatt alig képes a főorvos a közigazgatási bizottságban csak megközelítőleg kereked jelentést tenni; mivel az orvosi személyzet hivatali teendői körül nem úgy jár el, mint azt egyik résztől a főorvos és felsőbb, másik résztől az alárendeltség kötelességéről érte, nemkülönben az egyöntetű igazgatás egyenlő szigorral elődázhatatlanul megkövetelnék.

Végéreménye a változtarthatatlan helyzetnek azon épen nem öröndetes tény, miszerint a fáradságosabb, nem jövedelmező teendők -- milyen például a szegények gyógykezelése -- hát-tárbe vannak szorulva, a kényelmesebbek és jövedelmezők pedig, hová némi vizsgálatok tartoznak -- pontosan végrehajtva.

Legyen szabad azonban ismételve megjegyezni, hogy itt nem a működő személyek vétkesek, hanem a hiba egyrészt a fennálló rendszerben, másfelől pedig azon körülményben rejlik, hogy a város kevesebbet fizet orvosának, mint városközlőjének Egy Kolozsvár szabad királyi város orvosának kereszandóra a fizetése 300 mond háromszáz forint!

És ezért kívánják tőle, hogy 24 ezer embernek közegészségügyi teendőit elvégezze; azaz még sem kívánják biz azt, hanem kapaszkodnak ide is, oda is, végezteszen a teendőket majd tiszteletbeli azaz ingyenes főorvosokkal, majd ingyen boncnokkal, majd megelőlegesnek orvostudor vagy sebész helyett orvostanulóval is, csakhogy olcsón dolgozzék.

Vagy azt kívánják, hogy e fizetésből az orvos megéljen? Nem kívánják; ennyire mégsem lelketlenek, sőt ellenkezőleg nemcsak sub rosa, hanem nyíltan is mondják, hogy nézzen körül más élelemforrás után is, kereset magának mégként is, inkább elneziik ha a hivatalos ügyek kis-sé sejtetésebben mennek, és itt a hiba kutjeje. *Maga Kolozsvár az első hibás, különösen pedig a nagyérdemű képviselő testület és a tekintetes tanács.*

Megvallo, nem örömet mondtam ezt ki, tartok tőle, hogy úgy járok vele, mint a „szőlő igazat“ közmondás tartja. De azon meggyőződés vezetett, miszerint jobb barátja az embernek, a ki szemébe mondja az igazat, mintsem a ki háta megett öcsérolja; amaz csak a harag pillanatnyi fellobbanása illetheti, míg emez megérdemli a tartós megvetést; amannak eljárása csaknem mindig javít, emezé csak elkeserít.

Erés meggyőződéseim, miszerint azon tiszteltreméltó képviselőbizottság, mely legujabb időben annyi tényekben és áldozatokban adta örökbecsű jelét a szép és a közjó iránti fogékonyságának s csaknem minden nemes téren tevékenységeinek: mihelyt kitarva látandja jóakaratu igazságtal, milyenek jelen soraim, a közönyösség varával fedett mélyen rágódó veszélyes sebet, azonnal sietend arra gondosságának gyógybalza-

CSAPÓ SÁNDOR

NAGY BAZÁRJA KOLOZSVÁRT.

A farsangi idényre érkeztek nagy minőségben francia legyezők, legyezőhorgok, alareczok, Cottillion jelvények, valódi angol és francia illatszerek.

Nagy választékban vannak férfi-ingek, kézelők, gallérok, selyem nyakkendők, kesztyűk.

Továbbá legújabb divatu selyem, posztó és Chapeau-Klak, férfi- és gyermek kalapok.

Legdúsabb választék, női-, férfi- és gyermek bőr-, posztó- és brünnell-czipókbe.

Zorcsolyák nagyválasztékban, **valódi angol Halifax is.**

Vidéki megrendelések legnagyobb pontossággal eszközöltnék.

JELES IRODALMI UJDONSÁGOK.

Kaphatók **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvárt.

- SMILES. TAKARÉKOSSÁG. Szerző után a hazai viszonyokhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán. Csinos viszonykötésben 3 frt. —
- TÓTH EDE MŰVEI. I. kötet Tartalma: A Faluroszka. A Tolonez, pálya nyertes népszínművek. Ára a rövid idő múlva megjelenendő III és IV-ik kötettel együtt 4 frt. —
- Diszes angol vászonkötésben 6 frt. —
- WOHL JANKA és STEPHANIA B szélek és tárczák 2 frt. —
- GRUBER LAJOS. A közigazgatási bíráskodás eszméje, kélekei és alakjai Európában; különös tekintettel Magyarországra és a kérdés parlamentáris részének történetére hazánkban. A m. k. tud. egyetem által jutalmazott pályamunka 2 frt 40.
- KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNYEK és RENDELEKEZÉSEK TÁRA. Az 1868. évi (1877-ik év végéig közrebojtott és a népoktatásra vonatkozó törvények, miniszter, rendelet, tantervek és szabályzatok gyűjteménye. Hivatalos adatok nyomán 2 frt. —
- KASSAY ADOLF. A GYÁMSÁGI és GONDNOKSÁGI ügyek azoknak kezelése és azok körüli eljárás irónány példával. Egészen újonnan átdolgozott negyedik kiadás 1 frt 20.
- A NÉPISKOLÁK, POLGÁRIISKOLÁK és TANÍTÓKÉPZÉDEK új tantervei és vizsgálati szabályzatai 50 kr.
- HOLZE — FENYVESSY-éle egyszerűsített gyorsírás. A magyar gyorsírás tankönyve. Tizenkét könyvműtű gyorsírási táblával 80 kr.
- PETŐFI ALEXANDER. HELD JÁNOS. Ein ungarisches Märchen. In deutscher Nachdichtung von J. Schurzer. Mit einem Vorwort von M. Jókai. Das Bildnis des Dichters von Barabás, die Illustrationen von Jankó. Gyönyörű borítékba fűzve 1 frt 50.
- PETŐFI ALEXANDER. GEDICHTE. Aus dem ungarischen von Ladislaus Neugebauer 1 frt 95.
- Pompás díszkötésben 2 frt 60.
- SCHILLERS SÄMTLICHE WERKE. Mit etwa 600 Illustrationen erster deutscher Künstler. Herausgegeben von Prof. Dr. J. G. FISCHER Erster Band. Legdiszesebb kötésben 7 frt 80.
- TODD. A PARLAMENTI KORMÁNY RENDSZER Angliában és annak eredete, kifejlődése és gyakorlati alkalmazása. Ford. Dapsy László. 3 kötet angol kötésben 10 frt 50.

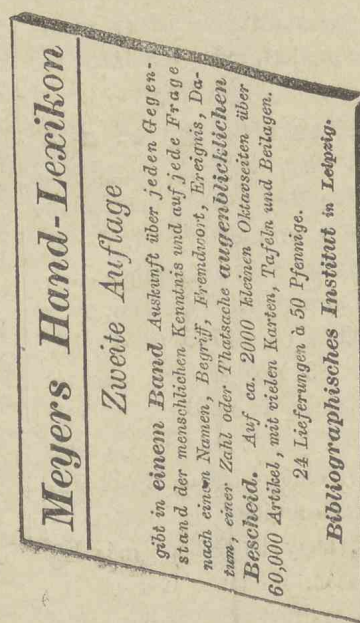
EUROPA legújabb furcsa-komoly térképe, színnyomatban.

Europa e komikus térképe hiven tükrözi vissza a jelen bonyolult politikai álláspontot, melyet Europa valamennyi államai illetőleg nemzetiségei a keleti eseményekkel szemben elfoglalnak.

Minden egyes állam viszonya a most folyó háborúhoz tréfásan és felette találóan van ecsetelve: a felvilágosító szöveg e térkép minden egyes pontját teljesen megmagyarázza és így mindenki által, már az első pillanatra is könnyen érthető.

A térkép ára csak 50 kr.

Vidéki megrendelőknél 55 kr. bérmentes beküldése (legcélsebb utalvány) mellett a térkép bérmentve küldetik meg.

Az I. füzet kapható: **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Ára 32 kr. A folytatása pontos kézbesítéséről gondoskodva van.

(439)

Üzlet-megszüntetés

miatt

általános kiárúsítás!

A jelenlegi kedvezőtlen időviszonyok miatt, elhatároztam régen fennálló és jó hírnek örvendő

divat-árú-üzletemet véglegesen megszüntetni.

Ezen üzlet, melynek készletét csak most újítottam meg, gazdag választékkal rendelkezik, minden kigondolható divat cikkekkel, selyem, gyapjú, szőr-, gyapott- és vászon-kelemekkel, kész férfi- és női-fehérművel, szalagokkal, lábbelik, keztyűk, asztalneműk, paplan, matracz, pipere s számtalan itt elő nem sorolható árukkal sat. sat. s remélem, hogy mintán az üzletelhagyási szándék gyors keresztülteltele tekintetéből, az árakat aránylag igen

jutányosokra, sőt tetemesen lezártítottakra szabtam,

a n. érd. városi és vidéki női és férfi közönség minden igényének teljes melegegdesre le-zek képes megteleul.

Gamentzy János,

főter gróf Teleki Domokos-ház Kolozsvárt.

(10-50)

Nyilvános kijelentés!!

Kedvezőtlen körülmények arra kényszerítettek, hogy üzlettelépünkkel Bécsben felhagyjunk, s összes árukészletünket gyári áron jóval alól eladjuk. Gyors elárúrást eszközölndő, csak (10-10)

6 frt 15 krért

Áruljuk a következő gyakorlati és jó cikkeket, u. m.

- 1 precisions-órát megfelelő hosszú lánczal; a jó járásért egy évi kezeséget vállalunk.
- 1 asztali lámpát biztonsági brennerrel, igen gyakorlati.
- 1 asztal-takarót, elegáns és dűszes, finom anora-gyapjúból.
- 10 acélmeztetű képet, híres mesterművek másolatát, melyekkel 2 szobát feldíszíthetünk.
- 1 theafőző-készletet, melylyel 2 perc alatt a legjobb theát megfőhetünk.
- 1 terracotta szobrot, egytűtűtűs, finom kiállításban, minden szalonosatl díszbe.
- 1 domino-játékot, teljes, megfelelő felszerelésben.
- 1 ezukorszelencét paliszánderfából, leg-szebb szobrászmunkával kirakva, vezir-závrall.
- 1 ezukorfogót, örökké fehéren maradó tőm-anagból.
- 6 darab illatos egészségi szappant, dr. Dupontól.
- 6 kést, kemény nyállal, acéllal.
- 6 villát, kemény nyállal.
- 6 evőkanalat, cs. k. szab., örökké fehéren marad.
- 6 kávéskanalat, cs. k. szab., örökké fehéren marad.
- 1 levesmerőt, cs. k. szab., tőmör.
- 1 tejmerőt, cs. k. szab., tőmör.

50 darab.

Mind e felsorolt 50 darab ára összesen csak

6 frt 15 kr.

Minden darabért kezeség vállaltatik.

Czim: Ver-ingte Export-Compagnie.

Bécs, Burging, 3.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltnék.

(279)

Cs. kir. kiv. oszt. és királyi magy. szab. bojtörjágyóker-Quint-essencziát

valamint bojtörjágyóker-essencziát,

kiválólag valódi minőségben és tisztán előállítva, bátorokom a magas úrrendnek és t. cs. közönségnek használatul ajánlani, mintán a szabadalmazás által annak valódisága és ártalmatlansága tisztán be van bizonyítva. E két esszencia mostanig az egyetlen csatlakozó szer új haj és szakáll nevelésére és a növekedés elősegítésére általában és az orvosi csupán számos szerencsés vegytani kísérleteimnek köszönhetem. — A fennemített esszenciákkal egyidőben való használatul ajánlom a csakugyan csupán általam készített

Chinahéj

kenőcsöt és olajat,

mely a hajnövekedést siettet, annak szép fényt kölcsönös, a kopart eltávolítja a további képződését meggátolja.

Á R A K:

1 üveg bojtörjágyóker quint-essencia	1 frt — kr.
1 üveg bojtörjágyóker esszencia	— frt 80 kr.
1 nagy téglai chinahéj-kenőcs	1 frt 50 kr.
1 kis téglai chinahéj-kenőcs	1 frt — kr.
1 üveg chinahéj-olaj	1 frt — kr.
1 darab chinahéj-cosmetique	— frt 50 kr.
1 nagy üveg valódi kölni viz	— frt 80 kr.
1 kis üveg valódi kölni viz	— frt 40 kr.

Keleti rózsatej-kivonat:

Ára 1 frt. o. ért.

mely a bőr ápolására s a bőr minden hiányainak eltávolítására, mint szeptől, májfolttól, bőrhimlőtől, höpör, börtak, részolt sat., a legjobbnak bizonyult be, s ezót főleg hölgyek által nagy előszeretettel használtatik. — Gyorsabb hatás miatt hozzátartozik a rózsatej-szappan, 1 darab ára 30 kr.

Hair-Milkon,

hajfajtalító-téj.

Ez azon csodás tulajdonsággal bír, hogy szürke vagy fehér hajnak visszazadja eredeti színe, s pedig nem azonnal, hanem hatása 8-10 nap alatt észlelhető. A Hair-Milkont egyetlen és legjobbnak bizonyult be, s ezót főleg hölgyek által nagy előszeretettel használtatik. — Gyorsabb hatás miatt hozzátartozik a rózsatej-szappan, 1 darab ára 30 kr.

1 üveg ára 2 frt 50 kr.

A fennbéli különlegességek valódi minőségben csupán Paternoss J. cs. k. szabadalom-tulajdonos fő- és szállító raktárában

Bécs, I. Spiegelgasse 8 sz. 1. kaphatók.

Használati utasítások különböző nyelvek vannak mellékelve.

Vidéki megrendelések kézpénzakküldemény, vagy utánvétel mellett pontosan eszközöltnék, s a göngyöltésért üvegenként 10 kr. számláttatik fel.

Fiók raktárak:

Kolozsvárt: Székly Miklós, gyógyszerész. Szegeden: Barcsai Károly, gyógyszerész. Pesten: Török József, gyógyszerész. Temesvárt: Jahner C. M., gyógyszerész. Pozsonyban: Solta Rudolf, gyógyszerész.

Csak 50 kr.

mint egy eredeti sorsjegy

árával

1000

valóságos

aranyat nyerhetni.

Ezen, Bécs város tanácsa által a szegények

alapja javára rendezett sorsjáték

1000, 200 } arany 100, 100 } ezüst forint,

200, 100, 100 } arany 100, 100 }

3 bécsi Communal-sorsjegy,

melynek főnyereménye

200,000 forint,

és sok más arany- ezüst mlt- és értéktárgy nyereményt tartalmaz összesen

2000 nyerőszámmal 60,000 frt. értékkel.

A húzás 1878. évi márczius 5-én lesz a városi tanács ellen-

(484) őzése alatt. (3-10)

Vidéki megrendeléseknél az összeg bérmentesen küldendő be, s a sorsjegyek valamint annak idejében, a nyeremény-lajstrom megküldésére még 30 kr. hozzáfutolandó.

Az UNION-BANK váltóirodája, Bécs, Graben 13.